

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ ПОРІВНЯНЬ У РОМАНІ ДЖОРДЖА ОРВЕЛЛА «НЕХАЙ КВІТНЕ АСПІДИСТРА»

Оксана КУЦА

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської філології
Львівського національного університету імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, м. Львів
ORCID: 0000-0001-7221-5711
oksana.kutsa@lnu.edu.ua*

Мар'яна КАРАНЕВИЧ

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль
ORCID: 0000-0003-3563-2131
karanevych.m@gmail.com*

Стаття присвячена вивченню функційних особливостей і способів перекладу індивідуально-авторських порівнянь Джорджа Орвелла. Актуальність розвідки зумовлена, по-перше, потребою у студіюванні індивідуальних мовно-виражальних засобів автора, які допомагають краще збагнути його світогляд і стиль письма; по-друге, складністю передачі унікальних порівняльних конструкцій, що іноді потребують нестандартних перекладацьких рішень; по-третє, браком досліджень на цю тему, що підкреслює необхідність глибшого аналізу перекладознавчих аспектів вивчення авторських стилістичних особливостей.

Обґрунтовано необхідність вивчення індивідуально-авторського стилю Джорджа Орвелла, твори якого насичені різноманітними стилістичними засобами, зокрема порівняннями, що є характерною особливістю його мовного багатства, для забезпечення адекватності перекладу та збереження авторської виразності.

У статті вказано, що порівняння є стилістичним прийомом, який базується на зіставленні різних предметів, образів або станів на основі їхніх спільних характеристик, а індивідуально-авторські порівняння формуються на суб'єктно-оцінному баченні автора, створюють його унікальний стиль і ускладнюють відтворення засобами інших мов. Зазначено, що порівняння складаються із трьох компонентів: суб'єкта, об'єкта й основи. З'ясовано, що найбільш поширеними

об'єктами індивідуально-авторських порівнянь у романі «Нехай квітне аспіди-стра» є тварини, резервуари, картини художників і матеріали.

Представлені наукові позиції Р. Pierini й Е. Ахмедової щодо шляхів відтворення порівнянь у художніх творах. Виявлено, що у процесі відтворення індивідуально-авторських порівнянь у романі Т. Кирилюк вдалася до дослівного відтворення, додавання, опущення, контекстуальної заміни, конкретизації, одночасного застосування кількох трансформацій, а також уводила порівняльні конструкції в текст перекладу.

Ключові слова: Джордж Орвелл, додавання, дослівний переклад, індивідуально-авторський стиль, індивідуально-авторські порівняння, конкретизація, контекстуальна заміна, опущення, перекладацька трансформація.

FUNCTIONING AND WAYS OF RENDERING OF THE AUTHOR'S INDIVIDUAL SIMILES IN GEORGE ORWELL'S "KEEP THE ASPIDISTRA FLYING"

Oksana KUTSA

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of English Philology
Ivan Franko National University of Lviv
1 Universytetska str., Lviv
ORCID: 0000-0001-7221-5711
oksana.kutsa@lnu.edu.ua*

Mariana KARANEVYCH

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Theory and Practice of Translation
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
2 M. Kryvonosa str., Ternopil
ORCID: 0000-0003-3563-2131
karanevych.m@gmail.com*

The article explores the functional features and ways of translating George Orwell's individual similes. This study is relevant for several reasons: first, it addresses the need to examine the author's distinctive linguistic and expressive devices, which contribute to a deeper understanding of their worldview and writing style; second, it highlights the challenges of conveying unique comparative constructions, which sometimes require non-standard translation solutions; and third, it responds to the lack of research on this topic, underscoring the necessity of a more in-depth analysis of aspects of translation studies related to the author's stylistic features.

The study emphasizes the importance of analyzing George Orwell's individual writing style, as his works are rich in various stylistic devices, particularly similes,

which are a characteristic feature of his linguistic expression. Understanding these elements is crucial for ensuring the adequacy of the translation and the preservation of the author's expressiveness.

The article defines simile as a stylistic device that compares different objects, images or states based on their shared characteristics, and the author's individual similes are shaped by the subjective-evaluative vision of the author, contributing to his unique style and complicating translation into other languages. It is stated that similes consist of three components: subject, object, and basis. It is found that the most common objects of the author's individual similes in the novel "Keep the Aspidistra Flying" are animals, containers, artists' paintings, and materials.

The scientific perspectives of P. Pierini and E. Akhmedova on the ways of rendering similes in fiction are presented. The analysis reveals that in the process of translation of the author's individual similes in the novel, T. Kyryliuk employed word-for-word translation, addition, omission, contextual substitution, concretization, multiple transformations, and introduced comparative constructions into the translated text as well.

Key words: *addition, author's individual simile, author's individual writing style, concretization, contextual substitution, George Orwell, omission, translator's transformations, word-for-word translation.*

Постановка проблеми. З огляду на розвиток антропоцентричних векторів у сучасних практиках наукових розвідок усе більшого значення набуває вивчення індивідуальних чинників у мові. Художні твори рясніють індивідуальними мовно-виражальними засобами, властивими окремому автору, які вирізняють його від низки інших. Дослідження ідіостилу того чи іншого письменника є важливим не тільки для літературознавчих студій, а й для перекладознавчих, адже воно допомагає збагнути світогляд і мислення автора, проблематику та прагматику його творів. Перекладачам художньої літератури треба не лише відтворити окремі мовно-стилістичні елементи, а й «передати їх індивідуально-авторське вираження, правильно ретранслюючи настрої та емоції, хід думок автора» [5, с. 91].

Характерними особливостями авторського стилю Джорджа Орвелла як письменника-романіста й есеїста є використання риторичної антитези, синекдохи, антономазії, паралелізму, евфемізмів, ідіом, епіфори, анафори, хіазму, асиндетону, полісиндетону й інших стилістичних фігур, об'єктивність – суб'єктивність зображення дійсності, описовість, експресія, «новомова» й інше [3, с. 175–176]. Таке мовне багатство та широка палітра стилістичних фігур свідчать про багатогранність і глибину творів автора, однак тексти, багаті на стилістичні засоби, зумовлюють низку труднощів у процесі перекладу, «особливо гостро ця проблема постає при передачі об'ємних оригінальних порівняльних конструкцій, які вирізняються самобутністю мовної картини автора та вимагають від перекладача нетривіальних перекладацьких рішень» [4, с. 133].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню окремих аспектів індивідуально-авторських стилів присвячено чимало праць вітчизняних і зарубіжних

дослідників, що свідчить про актуальність, багатовекторність і невичерпність проблематики. Так, J. Boase-Beier у своїй книзі “Stylistic Approaches to Translation” підкреслює ключову роль стилю в контексті лінгвістичних, літературознавчих, перекладознавчих і когнітивних студій, наголошує на важливості відтворення «стилістичних ефектів» у перекладі. L. Huang дослідив питання стилю в перекладі та дійшов висновку, що, незважаючи на існування понять стилю автора та стилю перекладача, стиль у перекладі має бути авторський, завдання перекладача полягає в його «наслідуванні» [13, с. 21]. М. Альошина присвятила своє дисертаційне дослідження виявленню стильової специфіки відтворення ідіостилу Марка Твена трьома мовами і зробила висновок про те, що перекладач повинен збагнути глибину авторської картини світу, розуміти культуру та володіти знаннями в галузі літературознавства, перекладознавства та перекладу. А. Науменко вивчав збереження та відтворення індивідуального авторського стилю на прикладі перекладів фрагмента «Фауста» Й. Гете трьома східнослов'янськими мовами. О. Копильна студіювала стратегії відтворення індивідуально-авторських інтермедіальних алузій на матеріалі низки художніх англомовних художніх творів та їх перекладів українською мовою. А. Шевкун описала проблемні аспекти відтворення авторського ідіостилу під час перекладу на матеріалі роману І. Мак'юена «Спокута» та з'ясувала, що основними труднощами перекладу на мовному рівні є експресивні звороти, авторські порівняння й інші елементи оригіналу.

Окрему увагу в наукових розвідках приділено також студіюванню функціонування та перекладу порівнянь у художніх творах. Р. Pierini вивчала порівняння в англійській мові та виокремила способи їх перекладу італійською мовою. М. Israel, J. Harding та V. Tobin сконцентрували своє дослідження на вивченні відмінностей між порівняннями та метафорами. Е. Ахмедова здійснила когнітивний перекладацький аналіз 300 художніх порівнянь та їх перекладів українською мовою, виокремила три основні стратегії відтворення досліджуваних одиниць. Т. Король і В. Денисенко студіювали особливості та використання стратегій перекладу порівнянь з англійської мови на матеріалі роману О. Вайльда «Портрет Доріана Грея». В. Ніконова та Р. Луценко розглянули особливості образного порівняння й основні перекладацькі трансформації, застосовані для їх відтворення, на матеріалі сучасної англійської поезії. О. Молчко присвятила своє дисертаційне дослідження вивченню художнього порівняння як категорії перекладознавства та з'ясувала особливості моделювання порівняльної конструкції англійської та української мов.

Однак питання адекватності відтворення індивідуально-авторських порівнянь Дж. Орвелла не знайшло свого висвітлення в наукових розвідках і залишається актуальним, адже, по-перше, не завжди можна підібрати відповідники в мові перекладу, по-друге, для відтворення цього стилістичного засобу перекладач має володіти лінгвокультурологічними знаннями.

Мета статті – описати функціональну спроможність індивідуально-авторських порівнянь, визначити шляхи їх відтворення засобами української мови

шляхом аналізу оригіналу та перекладу роману Джорджа Орвелла «Нехай квітне аспідистра».

Для досягнення мети було поставлено такі завдання: (1) з'ясувати суть поняття «порівняння», виокремити його основні компоненти; (2) визначити основні способи відтворення порівнянь у художніх творах; (3) здійснити якісний і кількісний аналіз шляхів відтворення індивідуально-авторських порівнянь Джорджа Орвелла в його українськомовному перекладі твору «Нехай квітне аспідистра».

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед зазначимо, що порівняння належить до важливих і широко розповсюджених стилістичних фігур у майже всіх мовах [12, с. 175], адже воно найбільш влучно й усебічно передає світогляд і культуру народу.

У нашому дослідженні порівняння трактуємо як стилістичну фігуру, яка базується на зіставленні предметів, образів, станів на основі їхніх спільних ознак і вербалізується відповідно до норм мовної системи, у якій вона створюється [6, с. 134; 15, с. 23]; а індивідуально-авторські порівняння – це особливий вид порівнянь, які формуються автором на основі його суб'єктивного бачення й оцінки, допомагають яскравіше передати особливості героїв, їхніх почуттів і навколишнього світу. Вони відзначаються складнішою структурою порівняно зі звичайними, сприяють формуванню унікального стилю автора, отже, ускладнюють процес їх відтворення.

Порівняння складається із трьох основних компонентів: 1) суб'єкта порівняння; 2) об'єкта порівняння, який є найбільш «виразним та промовистим»; 3) основи порівняння / ознаки, «тобто тієї специфічної риси, яка дозволяє виокремити спільні характеристики суб'єкта й об'єкта порівняння і може подаватися як експліцитно, так і імпліцитно в тексті» [4, с. 134]. У матеріалах нашої розвідки найбільш поширеними були такі об'єкти порівнянь: (1) тварини – *rat-faced clerk; woman, looking like a draggled **duck** nosing among garbage; like some long-legged **bird** with its head buried under its wing*; (2) резервуари – *milk bottles waited ungathered like little white sentinels; thick cheap glasses, thick as **jam jars** almost*; (3) картини художників – *the russet foliage of the hornbeams was like **the hair of Burne-Jones maidens***; (4) матеріали – *They're like **gold**. They really are like **gold*** [14].

Науковці виокремлюють різні способи перекладу порівнянь. Так, Р. Pierini виділяє 6 основних способів, як-от: (1) дослівний переклад, (2) заміна об'єкта порівняння, (3) скорочення порівняння (якщо воно ідіоматичне і зміст зрозумілий без повної конструкції), (4) збереження об'єкта порівняння з експлікацією основи порівняння, (5) заміна об'єкта порівняння на перекладацький коментар, (6) опущення порівняння [15, с. 31].

Е. Ахмедова вважає, що переклад художніх порівнянь може здійснюватися за допомогою нейтральної перекладацької стратегії, стратегії очуження (тактики змістового та формального наслідування оригіналу), стратегії одомашнення (тактики змістового, стилістичного та формального адаптування) [1, с. 94–98].

Роман Дж. Орвелла «Нехай квітне аспідистра» насичений індивідуально-авторськими порівняннями, які допомагають краще зрозуміти тло, на якому розвиваються події, особливості тогочасного життя в Лондоні, особистості головних героїв – Гордона Комстока, Розмері Ватерлоу, Філіпа Равелстона й інших, а також їхні емоції та життєві дороги.

Уже на перших сторінках роману можемо побачити, як уміло послуговується порівняннями майстер слова Дж. Орвелл, які вдало перекладені українською мовою Т. Кирилюк за допомогою низки різних видів трансформацій.

Досить поширеним способом відтворення порівнянь є **дослівний переклад**, який полягає у збереженні того самого об'єкта порівняння в мові перекладу, що використовувався в мові оригіналу [4, с. 135] і «означає перехід від вихідної мови до мови перекладу, що є наслідком створення правильного тексту; від перекладача вимагається лише дотримання основних норм мови» [10, с. 210]. Дослівний переклад може бути зі збереженням порівняльної конструкції або з пермутацією. Коли Гордон розмовляє про соціалізм і описує поточну ситуацію у країні, він використовує таке порівняння: <...> *We're stuck, like Buridan's donkey* <...> [14, с. 105]. Відтворюючи це порівняння, Т. Кирилюк цілком зберегла форму і зміст: <...> *Ми застрягли, як буриданів віслик* <...> [8, с. 97], що видається цілком логічним, адже цей вислів для опису нерішучості та нездатності ухвалити рішення вживається як в англійській, так і в українській мовах. У творі Дж. Орвелл неодноразово використовує акваріум і рибок в акваріумі як об'єкт порівняння, спершу в описі людей на вулиці: <...> *Seven million people, sliding to and fro, avoiding contact, barely aware of one another's existence, like fish in an aquarium tank* <...> [14, с. 86], а потім обідньої зали: <...> *It was exactly like an aquarium* <...> [14, с. 156]. В обох випадках перекладачка дослівно відтворила ці порівняння: <...> *Сім мільйонів людей щодня проходять цими вулицями, уникаючи контакту, ледь помічаючи один одного, наче рибки в акваріумі* <...> [8, с. 79]; <...> *що виглядала точнісінько, як акваріум* <...> [8, с. 144].

У відтворенні індивідуально-авторських порівнянь Т. Кирилюк використала також **конкретизацію**, тобто підбрала відповідники вужчої семантики. До цього виду лексичних трансформацій вдаються, оскільки «слова англійської мови мають абстрактніший характер, ніж подібні українські одиниці» [9, с. 194]. В описі одного з відвідувачів крамниці, у якій працював Гордон, Дж. Орвелл використав таке порівняння: <...> *The thin young man stood apologetically in the corner, his face buried in D. H. Lawrence's Collected Poems, like some long-legged bird with its head buried under its wing* <...> [14, с. 27]. Українською цей уривок був перекладний так: <...> *У кутку застиг кістлявий довгов'язий чолов'яга, втупившись очима у збірку поезій Лоуренса, – звідси він скидався на чаплю, що сховала голову під крилом* <...> [8, с. 23]. Як бачимо, перекладачка замінила загальний термін "long-legged bird" конкретним видом цих птахів «чапля», щоб допомогти читачам краще змалювати в уяві образ відвідувача. Ще одним прикладом цього виду трансформації є відтворення опису Герміони: <...> *Hermione*

always fell asleep as promptly as an animal <...> [14, с. 115]. – <...> його подруга *засинала, мов кошеня* <...> [8, с. 107]. Як у випадку із птахом, тут Т. Кирилюк загальну назву “animal” замінила конкретним родом «кошеня», використала зменшено-пестливу форму для емоційного забарвлення, щоб читач міг краще уявити описану ситуацію.

Подекуди перекладачка вдається до **додавання**, тобто додає у вихідний текст додаткові лексичні елементи, які відсутні в оригіналі, з метою адекватного відтворення оригіналу або ж для дотримання норм мови-мети. Розглянемо декілька прикладів. Обговорюючи природу навколо, Комсток порівняв листя буків із волоссям жінок на картині англійського художника Едварда Берн-Джонса: <...> *He said that the russet foliage of the hornbeams was like the hair of Burne-Jones maidens* <...> [14, с. 149]. Перекладачка зберегла об’єкт порівняння, додавши в перекладі слова «пишні копиці», щоб допомогти українськомовним читачам точніше уявити образи порівняння: <...> *Сказав, що листя буків дуже нагадує пишні копиці жіночого волосся пензля Берн-Джонса* <...> [8, с. 139]. Коли Гордон опинився у в’язниці, Ревелстон, знайшовши його, сказав: <...> *D’you know what your eyes look like, chappie?’ he added to Gordon. “They look as if they’d been taken out and poached”* <...> [14, с. 210]. Щоб краще передати погляд головного героя, Т. Кирилюк удалася до додавання: <...> *Але ж і очі у тебе, Гордоне! Наче їх витягли, кинули в окріп і вставили назад* <...> [8, с. 192].

У низці проаналізованих прикладів було використано **опущення** або ж **часткове опущення**. Зазвичай перекладачі вдаються до опущення для уникнення зайвих уточнень, які не містять нової інформації для читача, без порушення смислового навантаження тексту; уникнення культурних перепон; або за умови нездатності відтворити окремий елемент у тексті. Так, в описі внутрішнього стану людей у ранкові години в метро Дж. Орвелл використовує таке порівняння: <...> *and the fear of the sack like a maggot in his heart* <...> [14, с. 78], тобто порівнює цих людей із личинками через їхній страх втратити роботу та нездатність вплинути на ситуацію. Проте в перекладі цей троп був опущений – <...> *а в серці – страх опинитися на вулиці* <...> [8, с. 72]. Т. Кирилюк також вдалася до опущення у відтворенні опису букових гаїв, до яких добралися Гордон та Розмарі: <...> *Nothing grew at their roots, but the dried leaves were strewn so thickly that in the distance the slopes looked like folds of copper-coloured silk* <...> [14, с. 147]. – <...> *Під ними нічого не росло, тільки сріблясто-мідний килим із листя вкривав землю* <...> [8, с. 137]. Автор порівнює пагорби, вкриті листям, із шовковими складками мідного кольору. У перекладі це порівняння опущено, однак картина змальована за допомогою метафори «килим із листя».

Часткове опущення було зроблено у відтворенні однієї з картин у підземці: <...> *The black hordes of clerks scurrying underground like ants into a hole; swarms of little antlike men* <...> [14, с. 78]. – <...> *похмурі натовпи клерків, що наповнюють підземку, мов мурахи* <...> [8, с. 72]. Як бачимо, частина речення “swarms of little antlike men” піддалася опущенню з метою уникнення зайвого повтору. Ще

одним прикладом часткового опущення слугує переклад такого речення: <...> *It was a mild, misty night, more like autumn than winter* <...> [14, с. 121]. – <...> *Ніч стояла м'яка, зовсім не холодна. Сутінки оповив туман, наче восени* <...> [8, с. 112]. У перекладі опущено порівняння погодних умов у різні пори року. Можемо припустити, що перекладачка вдалася до цього виду трансформації, щоб уникнути зайвих деталей, водночас втрат не відбулося на жодному з рівнів.

Досить поширеною лексичною трансформацією є **контекстуальна заміна**, суть якої полягає в пошуку відповідника, який не є словниковим, а підбирається відповідно до контексту, мовленнєвих особливостей і традицій цільової мови. Зауважимо, що «правильне використання контекстуальних заміни при перекладі вважається найвищим рівнем перекладацької майстерності і професіоналізму, адже не існує визначених правил їх утворення, що значно ускладнює роботу перекладача» [2, с. 90]. У романі розмови підстаркуватих джентльменів автор порівнює з капанням сталактитів і сталагмітів: <...> *Their conversation was like the dripping of stalactite to stalagmite* <...> [14, с. 72], а в перекладі Т. Кирилук лексему “dripping” замінює вдалим, на наш погляд, контекстуальним відповідником «бесіди»: <...> *Їхні розмови нагадували бесіди сталактитів зі сталагмітами у печерах* <...> [8, с. 67]. Ще один приклад контекстуальної заміни знаходимо в перекладі такого уривка: <...> *said it as if he meant it* <...> [14, с. 140] – <...> *Він промовив їх так, ніби насправді в них вірив* <...> [8, с. 130]. Тут спостерігаємо заміну слова “mean”, яке українською перекладається як «мати на увазі», «означати» тощо, українською лексемою «вірити». Таке перекладацьке рішення є зрозумілим з огляду на описану в розділі ситуацію, окрім цього, вибраний варіант перекладу допомагає краще зрозуміти українськомовним читачам емоції та почуття головних героїв.

Нерідко перекладачі вдаються до **кількох трансформацій водночас**, відтворюючи ті чи інші стилістичні фігури. Серед матеріалів нашої розвідки найчастіше поєднувалися додавання та контекстуальна заміна, конкретизація та вибір варіантного відповідника, контекстуальна заміна із частковим опущенням, опущення одного з елементів з додаванням іншого. Ось декілька прикладів:

(1) Коли описує ситуацію у книжковій крамниці, Дж. Орвелл пише: <...> *He was holding it delicately between his pink non-prehensile paws, as a squirrel holds a nut, studying the photographs* <...> [14, с. 21]. Це індивідуально-авторське порівняння було відтворено з додаванням слова «омріяний», що допомагає краще зрозуміти картину у творі: <...> *обережно тримаючи його пухкенькими рожевими рученятами, як білочка омріяний горіх, і роздивляюся ілюстрації* <...> [8, с. 18], особливо зважаючи на те, що вжите слово в оригіналі “paws”, яке можна перекласти як «лапки», перекладачка замінила українським зменшено-пестливим словом «рученята».

(2) Описуючи вагання Ревелстона, Дж. Орвелл порівнює його очі з очима собаки, якого ось-ось відшмагають: <...> *For the last time his eyes, like those of a dog about to be whipped, turned upon Gordon* <...> [14, с. 204]. В українському варіанті лексема “eyes” перекладена «поглядом», слово “dog” конкретизовано

і передано лексемою «цуценья», а слово “whipped” вдало відтворено стилістично забарвленим варіантним відповідником «відгамселить»: <...> *Він дивився на свого товариша поглядом зляканого цуценья, якого от-от відгамселить господар* <...> [8, с. 186].

(3) В останньому розділі роману Дж. Орвелл, коли описує вид із вікна квартири, використовує прийом порівняння: <...> *Far below the mean street was drowned in a haze of sunlight, as though a glassy yellow sea had flooded it fathoms deep* <...> [14, с. 282], яке було передано за допомогою контекстуальної заміни із частковим опущенням: <...> *Внизу у сонячних променях тонула вулиця, ніби затоплена золотим морем* <...> [8, с. 252].

Варто також зауважити, що перекладачка вдалася до **введення порівнянь у цільовий текст**. Причиною таких рішень можуть бути особливості норм і культури мови-мети, а також необхідність відтворити прагматичний потенціал оригіналу. Розглянемо декілька прикладів: (1) <...> *with all the dead leaves on the ground* <...> [14, с. 137]. – <...> *Листя, що вкриває землю, як ковдра* <...> [8, с. 127]; (2) <...> *His brain has never been clearer* <...> [14, с. 199]. – <...> *думки стали чистими і прозорими, як скло* <...> [8, с. 182]; (3) <...> *Anyone would think you were a hundred, to hear you talk* <...> [14, с. 130]. <...> *Ту так говориш, ніби тобі не тридцять, а сто років* <...> [8, с. 120]. У перших двох реченнях Т. Кирилук влучно, на нашу думку, уводить порівняння «як ковдра» та «як скло», адже вони знайомі українськомовним читачам і допомагають краще змалювати картину природи та стан героя. Доцільною також вважаємо порівняльну конструкцію в цільовій мові у третьому реченні, але незрозумілим залишається введення додаткового елемента «не тридцять» у перекладі, адже в попередній фразі Розмарі згадує свій вік.

За допомогою методу статистичного аналізу (див. Рис. 1) нам вдалося з'ясувати, що найпоширенішим способом відтворення індивідуально-авторських порівнянь є дослівний переклад – 32%. 21% досліджуваних порівнянь було перекладено шляхом застосування кількох трансформацій водночас. Перекладачка вдалася до введення порівнянь у цільовому тексті в 15% випадків, до опущення в 11%. Було також зафіксовано, що 9% індивідуально-авторських порівнянь відтворено за допомогою контекстуальної заміни, 6,7% – за допомогою додавання, лише 5,3% усіх порівнянь було конкретизовано.

Висновки й перспективи подальших розробок у цьому напрямі. Отже, порівняння є важливими елементами художніх творів, адже вони поглиблюють зміст, збагачують художню виразність, сприяють кращому розумінню та зануренню в текст, а також створюють унікальний авторський стиль.

Порівняння є стилістичною фігурою, що ґрунтується на спільних ознаках об'єктів, а індивідуально-авторські порівняння, маючи складнішу структуру, передають авторське пізнання, сприяють формуванню його неповторного стилю й ускладнюють процес перекладу. Порівняння складаються із трьох основних компонентів: суб'єкта, об'єкта й основи порівняння, що вказує на спільні риси

між ними. У нашій розвідці найчастіше траплялися такі об'єкти порівнянь: тварини, резервуари, картини художників і матеріали.

Рис. 1. Частотність застосування способів перекладу індивідуально-авторських порівнянь у романі Дж. Орвелла «Нехай квітне аспідистра»

Науковці виокремлюють різні способи перекладу порівнянь. Вибір шляхів перекладу залежить від змісту, емоційного забарвлення та стилю оригіналу. У результаті проведеного дослідження було встановлено, що індивідуально-авторські порівняння в романі Дж. Орвелла «Нехай квітне аспідистра» були відтворені дослівно зі збереженням форми (32%), за допомогою кількох перекладацьких трансформацій (21%), додавання (6,7%), опущення (11%), контекстуально замінялися (9%), конкретизувалися (5,3%). У 15% випадків порівняльні конструкції вводилися в цільовий текст перекладачкою з огляду на норми та культуру мови перекладу, а також для збереження функціонального навантаження оригіналу.

Перспективним вважаємо дослідження функціональних особливостей і способів перекладу інших стилістичних прийомів Дж. Орвелла, які формують його індивідуальний авторський стиль, на матеріалі сучасних перекладів його творів українською мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ахмедова Д. Стратегії англо-українського перекладу художніх порівнянь: когнітивний аналіз. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація». 2020. Вип. 2. С. 92–99. <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-2-13>.

2. Єрмоленко А., Шванова О. Контекстуальні заміни при перекладі літератури в галузі «Політологія». *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія,*

практика : збірник наукових праць / за заг. ред. С. Сидоренка. Київ : Аграр Медіа Груп, 2021. С. 89–95.

3. Іконнікова М. Особливості індивідуального стилю в різних видах дискурсу (на матеріалі творів Д. Оруелла). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2006. № 27. С. 175–177.

4. Король Т., Денисенко В. Особливості перекладу порівнянь з англійської мови (на матеріалі роману О. Вайльда «Портрет Доріана Грея»). *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація». 2018. Вип. 1 (2). С. 133–137.

5. Марчук Т., Лисак К. Лінгвостилістичні засоби вираження ідіостилу Марини Левицької в оригіналі та перекладі (на матеріалі роману «Коротка історія тракторів по-українськи»). *Сучасні дослідження з іноземної філології : збірник наукових праць*. Вип. 1 (19) / відп. ред. М. Фабіан. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 90–98.

6. Молчко О. Художнє порівняння як перекладознавчий феномен (на матеріалі англійської та української мов). *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2017. Vol. V. P. 129–134. DOI: 10.14746/sup.2017.5.15.

7. Ніконова В., Луценко Р. Образні порівняння як засоби репрезентації індивідуально-авторської світобудови та їх відтворення в художньому перекладі (на матеріалі українських перекладних версій сучасної англійської поезії). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія «Філологія». 2019. Т. 22. № 2. С. 193–201. <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2019.191992>.

8. Орвелл Дж. Нехай квітне аспідистра / з англ. пер. Т. Кирилюк. Київ : Вид-во Жупанського, 2021. 256 с.

9. Панченко О., Клименко Т. Конкретизація та її різновиди в практиці художнього перекладу з англійської мови українською. *Наукові записки*. Серія «Філологічні науки». 2024. № 207. С. 190–194. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-207-28>.

10. Пушик Н. Особливості перекладу художніх творів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». 2022. № 54. С. 208–211.

11. Шевкун А. Особливості перекладу індивідуально-авторських тропів (на матеріалі роману І. Мак'юена “Atonement” та його перекладів українською і російською мовами). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». 2019. № 42. Т. 3. С. 89–92.

12. Fadee E. Translation techniques of figures of speech: A case study of George Orwell's “1984 and Animal Farm”. *Journal of English and Literature*. 25 October, 2011. Vol. 2 (8). P. 174–181.

13. Huang L. Style in Translation: A Corpus-Based Perspective. Shanghai Jiao Tong University Press. Springer, 2015. 161 p.

14. Orwell G. Keep the Aspidistra Flying. London : Arcturus, 2021. 284 p.

15. Perini P. Simile in English: From description to translation. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* (clac). 2007. № 29. P. 21–43.

REFERENCES

1. Akhmedova, D. (2020). Stratehii anhlo-ukraiinskoho perekladu khudozhnikh porivnian: kohnityvnyi analiz [Strategies of english-ukrainian translation of fiction simile: cognitive analysis]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu [Kherson State University Herald]. Seriiia "Hermanistyka ta mizhkulturna komunikatsiia" [Series "Germanic Studies and Intercultural Communication"]*. Issue. 2. P. 92–99. <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-2-13> [in Ukrainian].
2. Yermolenko, A., & Shvanova, O. (2021). Kontekstualni zaminy pry perekladi literatury u haluzi "Politolohiia" [Contextual substitutions in the translation of literature in the field of political science]. *Fakhovyi ta khudozhnii pereklad: teoriia, metodolohiia, praktyka: zbirnyk naukovykh prats [General and Specialist Translation / Interpreting: Theory, Methods, Practice: International Conference Papers]* / za zah. red. S. Sydorenka. Kyiv: Agrar Media Group. P. 89–95 [in Ukrainian].
3. Ikonnikova, M. (2006). Osoblyvosti indyvidualnoho styliu v riznykh vydakh dyskursu (na materialy tvoriv G. Oruella) [Peculiarities of individual style in different types of discourse (based on George Orwell's works)]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka [Zhytomyr Ivan Franko State University Journal]*. (27). P. 175–177 [in Ukrainian].
4. Korol, T., & Denysenko, V. (2018). Osoblyvosti perekladu porivnian z anhliiskoi movy (na materialy romanu O. Vailda "Portret Doriana Hreia") [Peculiarities of simile translation from English (based on the novel "The Picture of Gorian Gray" by Oscar Wilde)]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia "Perekladoznavstvo ta mizhkulturna komunikatsiia" [Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Translation Studies and Intercultural Communication"]*. Vyp. 1 (2). P. 133–137 [in Ukrainian].
5. Marchuk, T., & Lysak, K. (2021). Linhvostylistychni zasoby vyrazhennia idiostyliu Maryny Levytskoi v oryhinali ta perekladi (na materialy romanu "Korotka istoriia traktoriv po-ukrainsky") [Linguistic and stylistic means of expressing the idiodystle of Marina Lewycka in the original and translation (based on the novel "A Short History of Tractors in Ukrainian")]. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii. Zbirnyk naukovykh prats [Contemporary Studies in Foreign Philology. The professional collection of scientific works]*. Vypusk 1 (19). Vidp. red. M. Fabian. Uzhhorod: Vydavnychy dim "Helvetyka". P. 90–98 [in Ukrainian].
6. Molchko, O. (2017). Khudozhnie porivniannia yak perekladoznavchy fenomen (na materialy anhliiskoi ta ukrainskoi mov) [Simile as a translation studies phenomenon (a study case of the Ukrainian and English languages)]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, vol. V, P. 129–134. DOI: 10.14746/sup.2017.5.15 [in Ukrainian].
7. Nikonova, V., & Lutsenko, R. (2019). Obrazni porivniannia yak zasoby reprezentatsii indyvidualno-avtorskoi svitobudovy ta yikhni vidtvorennia v khudozhnomu perekladi (na materialy ukrainskykh perekladnykh versii suchasnoi anhliiskoi poezii) [Similes as means of representing the author's worldview and their rendering in literary translation (in Ukrainian translations of contemporary English

poetry)]. *Visnyk KNLU. Seriiia "Filolohiia"* [Messenger of Kyiv National Linguistic University. Series "Philology"]. Tom 22. № 2. P. 193–201. <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2019.191992> [in Ukrainian].

8. Orwell, G. (2021). *Nekhai kvitne aspidistra* [Keep the Aspidistra Flying]; z anhł. per. T. Kyryliuk. Kyiv: Vyd-vo Zhupanskoho. 256 p. [in Ukrainian].

9. Panchenko, O., & Klymenko, T. (2024) *Konkretyzatsiia ta yii riznovydy v praktytsi khudozhnoho perekladu z anhliiskoi movy ukrainskoiu* [Concretization and its types in artistic texts translation from Ukrainian into English]. *Naukovi zapysky. Seriiia "Filolohichni nauky"* [Research bulletin. Series "Philological sciences"] (207). P. 190–194. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-207-28> [in Ukrainian].

10. Pushyk, N. (2022). *Osoblyvosti perekladu khudozhnykh tvoriv* [Features of translation of artistic works]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. "Filolohiia"* [International Humanitarian University Herald. Philology]. № 54. P. 208–211 [in Ukrainian].

11. Shevkun, A. (2019). *Osoblyvosti perekladu individualno-avtorskykh tropiv (na materialy romanu I. Makiuena "Atonement" ta yoho perekladiv ukrainskoiu i rosiiskoiu movamy)* [Problematic aspects of rendering the author's idiostyle in the process of translation (based on the novel by I. McEwan "Atonement" and its Ukrainian and Russian translations)]. *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. "Filolohiia"* [International Humanitarian University Herald. Philology]. № 42. Tom 3. P. 89–92 [in Ukrainian].

12. Fadee, E. (2011). Translation techniques of figures of speech: A case study of George Orwell's "1984 and Animal Farm". *Journal of English and Literature*. 25 October. Vol. 2 (8). P. 174–181.

13. Huang, L. (2015). *Style in Translation: A Corpus-Based Perspective*. Shanghai Jiao Tong University Press. Springer. 161 p.

14. Orwell, G. (2021). *Keep the Aspidistra Flying*. London: Arcturus. 284 p.

15. Perin, P. (2007). Simile in English: From description to translation. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* (clac) 29. P. 21–43.